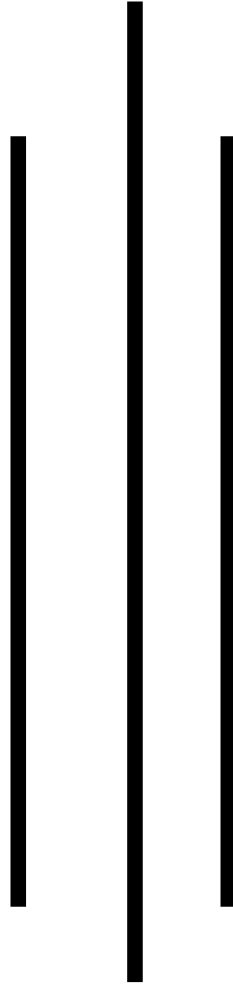

नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय
संस्थालाई सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण
गर्ने सम्बन्धमा वित्तीय जानकारी इकाईले जारी गरेको
निर्देशन

नेपाल राष्ट्र बैंक
केन्द्रीय कार्यालय
वित्तीय जानकारी इकाई
२०६६, श्रावण-२७

नेपाल राष्ट्र बैंक

वित्तीय जानकारी इकाइ

निर्देशन जारी मिति:- २०६६।४।२७
प्रथम संशोधन:- २०६७।१।२८

लागू भएको मिति:- २०६६।५।१

सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ को दफा १० को उपदफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी वित्तीय जानकारी इकाईले नेपाल राष्ट्र बैंकबाट इजाजतपत्र प्राप्त ("क", "ख", "ग" तथा "घ" वर्गका) बैंक तथा वित्तीय संस्थालाई देहाय बमोजिमको निर्देशन जारी गरेको छ :-

१. आफ्नो ग्राहकको स्पष्ट पहिचान (Know Your Customer) कायम गरी सोको विवरण राख्नु पर्ने:

- (१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकको खाता खोल्दा, ग्राहकलाई कर्जा प्रवाह गर्दा, विदेशी मुद्राको ड्राफ्ट, टि.टि., मेल, टेलिग्राफिक ट्रान्सफर गर्दा, त्यस्तो ड्राफ्ट टि.टी., मेल र टेलिग्राफिक ट्रान्सफरबाट रकम स्वीकार गर्दा वा भुक्तानी गर्दा तथा ग्राहकसंग मुद्रा वा मुद्राको प्रतिस्थापन सम्बन्धी कारोवार गर्दा तथा प्रतितपत्र लगायतका अन्य कुनै पनि प्रकारको व्यवसायिक सम्बन्ध स्थापना वा कारोवार गर्दा अनुसूचि-१ बमोजिमको ग्राहकको वास्तविक पहिचान खुल्ने कागजात तथा विवरण लिई सोको अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
- (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले अनुसूचि-१ मा उल्लिखित विवरणका अतिरिक्त आवश्यकता अनुसार अन्य सम्बन्धित कुराहरु थप लिन सक्नेछन् ।
- (३) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले विद्यमान (पुराना) ग्राहकहरुको सम्बन्धमा अनुसूचि-१ मा उल्लिखित विवरणहरु भए नभएको हेरी नभएको भए उनीहरुको विवरणलाई अद्यावधिक गरी गराई राख्नु पर्नेछ ।
- (४) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो प्रत्येक कार्यालय/शाखामा संलग्न अनुसूची-१ बमोजिमको कागजात लगायत ग्राहकले बैंक वा वित्तीय संस्थामा पेश गर्नु पर्ने अन्य कागजातहरु प्रमाणित गर्नकोलागि कुनै कर्मचारीलाई तोकी त्यस्ता कागजातहरु निजबाट प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ ।

२. ग्राहकले विवरण दिनु पर्ने:

निर्देशन नं. १ बमोजिम बैंक वा वित्तीय संस्थाले आवश्यक विवरण माग्दा त्यस्तो विवरण उपलब्ध गराउने दायित्व सम्बन्धित ग्राहकको हुनेछ । कुनै कारणवस त्यस्तो विवरण नदिने वा दिन नसक्ने ग्राहकसँग बैंक वा वित्तीय संस्थाले आफ्नो कारोवार वा व्यवसायिक सम्बन्ध राख्न तत्काल इन्कार गर्न सक्नेछ । कुनै कारणले स्थापित सम्बन्ध गर्न ईन्कार गर्न नसकिने अवस्था भएमा त्यस्ता ग्राहकसंगको कारोवारलाई संकास्पद कारोवार मानि सोको विवरण अनुसूचि-३ बमोजिमको ढाँचा वित्तीय जानकारी इकाइमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३. सीमा वा सो भन्दा बढी रकमका कारोवारको विवरण दिने:

(१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले देहायबमोजिमको सीमा वा सो भन्दा बढी रकमको कारोवारको विवरण अनुसूचि-२ बमोजिमको ढाँचामा त्यस्तो कारोवार भएको मितिले सात दिन भित्र वित्तीय जानकारी इकाइमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

(क) कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थाको खाताबाट एक पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढी रकमको कुनै पनि माध्यमबाट भएको कारोवार,

(ख) कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थाले एक पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा एक व्यक्ति वा संस्थालाई दश लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको रकमको विदेशी मुद्राको खरिद, बिक्री गरेको, रकमान्तर गरि पठाएको, भुक्तानी दिएको वा निजको खातामा प्राप्त गरेको कारोवार,

(ग) कुनै पनि व्यक्ति वा संस्थालाई एकै पटक वा पटक पटक गरी एक दिनमा पाँच लाख रुपैयाँ वा सो भन्दा बढीको रकम सटही गरेको कारोवार ।

(२) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा जम्मा (प्राप्त) हुन आउने दश लाख रुपैयाँ सीमा भन्दा माथीका कारोवार रकमको, खाता, वही, श्रेस्ता वा हिसाव सञ्चालन सम्बन्धी छुट्टै प्रक्रियागत संयन्त्र तयार गर्नु पर्ने छ र त्यस्तो कारोवारको श्रोत समेत सम्बन्धित ग्राहकबाट उल्लेख गर्न लगाई अध्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।

- (३) तोकिएको सीमाको वा सो भन्दा बढी वा घटीको कारोवार शंकास्पद देखिएमा शंकास्पद कारोवारमा समेत सो विवरण खुलाई पठाउनु पर्नेछ ।

४. विवरण पठाउन छुट:

निर्देशनको दफा ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका सरकारी निकाय, संस्था, कार्यालय, वा व्यक्तिको खाता मार्फत भए गरेका जम्मा/खर्च कारोवारको सूचना/विवरण बैंक वा वित्तीय संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउनु पर्ने छैन:-

- (क) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकार अन्तर्गतको कार्यालय वा निकाय तथा नेपाल सरकारको पूर्ण वा अधिकांश स्वामित्व भएको कुनै पनि कार्यालय, कम्पनी, संघ, संस्था वा निकायले गरेको कारोवार,
- (ख) विशेष ऐन अन्तर्गत स्थापित निकायको कारोवार,
यस खण्डको प्रयोजनका लागि विशेष ऐन अन्तर्गत स्थापित निकाय भन्नाले कुनै खास निकाय स्थापना गर्न बनेको ऐन अन्तर्गत स्थापित निकाय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) बैंक वा वित्तीय संस्थाले संस्थागत रुपमा आफै वा अन्य बैंक वित्तीय संस्था वा सरकारी निकायसंग गरेको कारोवार,
- (घ) पब्लिक लिमिटेड कम्पनीले अन्य पब्लिक कम्पनी, सरकारी वा अर्ध सरकारी कार्यालय, संघ, संस्था, कम्पनी वा निकाय, विशेष कानून बमोजिम स्थापित निकायसंग गरेको कारोवार,
- (ङ) पुनरवीमा व्यवसायको काम कारोवार गर्दा वीमा कम्पनीले गरेको कारोवार,
- (च) कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थाले आफ्नो ग्राहकलाई प्रचलित कानून बमोजिम कर्जा सापटी वा सुबिधा प्रदान गरेको कारोवार,
- (छ) कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थाले आफ्ना कर्मचारीलाई दिएको सेवा सुबिधा वापतको कारोवार,
- (ज) संयुक्त राष्ट्र संघ, सो अन्तर्गतका कार्यालय तथा यसका विशिष्टीकृत निकाय र दातृ संस्थाहरुले गरेको कारोवार,

(भ) विदेशी सरकारका कुटनैतिक निकाय र अन्य कार्यालयहरूले गरेको कारोवार ।

तर संकास्पद कारोवारका हकमा यो छुट लागु हुने छैन ।

★(ज) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट ईजाजतपत्र प्राप्त बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले जारी गरेको चेकमार्फत कुनै एक बैंक वा वित्तीय संस्थामा रहेको खाताबाट अर्को बैंक वा वित्तीय संस्थामा रहेको खातामा नेपालभित्र रकम ट्रान्सफर (नगदमा बाहेक) भएको कारोवार ।

५. शंकास्पद कारोवारको विवरण पठाउनु पर्ने:

(१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले देहाय बमोजिमको अवस्था रहे भएमा कुनै पनि कारोवारको सूचना अनुसूचि-३ बमोजिमको ढाँचामा वित्तीय जानकारी इकाईलाई तत्काल दिनु पर्नेछ:-

- (क) ग्राहकको सामान्य आर्थिक अवस्थाले गर्न संभव नदेखिने किसिमका कुनै पनि कारोवार,
- (ख) आफूलाई उपलब्ध गराईएको विवरणसँग मेल नखाने प्रकृतिको कारोवार,
- (ग) कुनै व्यापार वा व्यवसायको क्रममा सामान्य रूपले संभव नहुने खालको वा अस्वभाविक प्रकृतिको कुनै पनि कारोवार,
- (घ) कुनै ग्राहकको आर्थिक वा व्यवसायीक कारोवारमा आएको असामान्य वृद्धि वा परिवर्तन,
- (ङ) आय श्रोत नखुलेको वा नखुलाएको वा श्रोतको बारेमा चित्तबुझ्दो विवरण प्राप्त नभएको अवस्थाको कारोवार,
- (च) ग्राहकको उपयुक्त पहिचान (CDD) प्रक्रिया पूरा नगर्ने वा गर्न नसक्ने ग्राहकसँगको कारोवार,

---

★ निर्देशनमा भएको प्रथम संशोधनबाट थप । (२०६७।२८ देखि लागू भएको ।) ।

- (ज) कुनै पनि किसिमका आतंककारी गतिविधि, आतंकवादी संगठन वा कुनै पनि आपराधिक कार्यलाई प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउने देखिएको कारोवार,
- (झ) नेपाल सरकारले आतंकवादी वा आपराधिक गतिविधिमा सम्लग्न भनि तोकिएका व्यक्ति वा संस्था, वा अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा संयुक्त राष्ट्र संघले विभिन्न प्रस्ताव माफत आतंकवादी वा अपराधिको सूचीमा राखेका व्यक्ति वा संस्थाको कारोवार,
- (ञ) आतंककारी गतिविधिमा संलग्न व्यक्ति, संगठन वा आपराधिक कार्यहरूसँग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित हुन सक्ने कारोवार वा सोसंग सम्बन्धित अन्य कुनै पनि व्यक्तिको कारोवार,
- (ट) कुनै पनि किसिमले संकास्पद देखिने कारोवार वा सम्पत्ती शुद्धिकरण गर्ने उद्देश्यले वा आतंककारी वा आपराधिक गतिविधिलाई प्रोत्साहन गर्ने गरी गरेको वा भएको देखिने वा शंका लाग्ने कारोवार,
- (ठ) कुनै पनि हिसावले अशवाभाविक वा शंकास्पद देखिने कारोवार,
- (ड) संकास्पद कारोवार गर्न प्रयास गर्ने व्यक्ति तथा संस्थाको कारोवार,
- (ढ) वित्तीय जानकारी इकाईले समय समयमा तोकेका अन्य कारोवारहरु ।
- (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले शंकास्पद कारोवार भनी वित्तीय जानकारी इकाईलाई दिएका जानकारीको अभिलेख अनुसूची - ४ बमोजिमको छुट्टै पुस्तिका खडा गरी कार्यान्वयन अधिकृतले राख्नु पर्नेछ ।
- (३) शंकास्पद कारोवारको हकमा विवरण पठाउनका लागि कारोवारको कुनै सीमा रहने छैन ।

६. जोखिमको वर्गिकरण तथा न्यूनिकरण:

(१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्ना ग्राहकहरुको कारोवारको मात्रा, प्रकृति र क्षेत्र हेरी ती कारोवारमा अन्तरनिहित जोखिमलाई पहिचान गरी वर्गिकरण गर्नु पर्नेछ । यसरी वर्गिकरण गर्दा कम्तीमा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :-

(क) अत्याधिक जोखिम भएका कारोवार

(ख) जोखिम भएका कारोवार

(ग) न्यून जोखिम भएका कारोवार

(२) उप-दफा (१) बमोजिम वर्गिकरण भएका कारोवारको समय समयमा पुनः समीक्षा गर्नु पर्ने छ ।

तर अत्याधिक जोखिम भएका कारोवारको भने प्रत्येक तीन तीन महिनामा समीक्षा गर्नु पर्नेछ ।

(३) उप-दफा (१) बमोजिम वर्गिकरण गर्दा अस्वभाविक किसिमका काम कारोवार हुने ग्राहक; राजनैतिक, व्यवसायिक, सामाजिक, वित्तीय, प्रशासनिक आदि क्षेत्रमा उच्च तहमा कार्यरत वा कार्य गरिसकेका व्यक्ति; आमने समाने नभई हुन सक्ने कारोवार, आफ्नो नियमक वा निरिक्षण गर्ने निकाय नभएका फर्म, कम्पनी, संस्था वा निकाय; अन्तरदेशीय कारोवार गर्ने, सम्पत्ति शुद्धिकरण र आतङ्कवादी क्रियाकलाप रोक्ने सम्बन्धमा आवश्यक मापदण्ड नअपनाएका देशका ग्राहकहरुलाई अत्याधिक जोखिम भएका कारोवार अन्तर्गत राख्नु पर्नेछ ।

(४) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहकको शंकास्पद तथा अस्वभाविक कारोवार वा सम्पत्ति शुद्धिकरणलाई रोक्ने संयन्त्रको निर्माण तथा सुधारका सम्बन्धमा घटिमा त्रैमासिक रूपमा संचालक समितिमा छलफल गरी आवश्यक व्यवस्था कायम गर्नु पर्नेछ ।

(५) यस निर्देशन बमोजिम भएका जोखिमको समीक्षा प्रतिवेदन आर्थिक वर्षको हिसावले प्रत्येक छ महिनामा वित्तीय जानकारी इकाइमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

७. कार्यान्वयन अधिकृत:

- (१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्नो केन्द्रीय कार्यालयमा व्यवस्थापकीय स्तरको उच्च पदाधिकारीलाई कार्यान्वयन अधिकृत तोक्यो निजलाई सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, वित्तीय जानकारी इकाइको निर्देशन तथा यस सम्बन्धी अन्य प्रचलित कानून बमोजिमको कार्य गर्ने फोकल प्वाइन्टको रूपमा कार्य गर्ने गरी निजको नाम, ठेगाना, सम्पर्क नम्बर, इमेल लगायतका विवरण वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउनु पर्नेछ।
- (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले आफ्ना शाखा वा कार्यालयबाट उप-दफा (१) बमोजिम तोकिएको कार्यान्वयन अधिकृतलाई विवरण दिन आवश्यकता अनुसार शाखा वा कार्यालयको कर्मचारीलाई समेत जिम्मेवारी दिनु पर्नेछ।

८. कार्यान्वयन अधिकृतको दायित्व:

कार्यान्वयन अधिकृतको दायित्व देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) कसूर नियन्त्रण गर्न सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, सो अन्तर्गत जारी भएका नियम, निर्देशन, आदेश, परिपत्र तथा सम्बद्ध अन्य कानून बमोजिम सूचक संस्थालाई तोकिएको कार्यहरू गर्ने, गराउने,
- (ख) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन तथा सो अन्तर्गत जारी भएका नियम, निर्देशन, आदेश, परिपत्र लगायतका कानूनी दस्तावेजमा उल्लेख भए बमोजिम ग्राहकको पहिचान यकिन गर्ने, गराउने,
- (ग) खण्ड (ख) बमोजिमको ग्राहकको पहिचानको अभिलेख दुरुस्त राख्ने, राख्न लगाउने,
- (घ) सीमा रकम भन्दा माथिको तथा शंकास्पद देखिएका कारोवारको अभिलेख दुरुस्त राख्ने, र
- (ङ) खण्ड (घ) बमोजिमका कारोवारको विवरण तोकिएको समयमा वित्तीय जानकारी इकाईमा पठाउने।

९. बैंक तथा वित्तीय संस्थाको दायित्व:

- (१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईलाई प्रदान गर्ने विवरणका सम्बन्धमा कार्यान्वयन अधिकृतलाई सबै किसिमका सूचना प्राप्त गर्ने र प्रदान गर्न सक्ने अधिकार सुनिश्चित गरी सोका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (२) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, नियम वा सो अन्तर्गत जारी भएका निर्देशन, आदेश, परिपत्र तथा सम्बद्ध अन्य कानून बमोजिम विवरण तथा सूचना प्रदान गर्ने कार्य सुरक्षित स्थानमा गोपनियता कायम रहने गरी गर्ने व्यवस्था मिलाउने जिम्मेवारी सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाको हुनेछ ।
- (३) बैंक वा वित्तीय संस्थामा सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन र सो अन्तर्गत बनेका नियम, निर्देशन, आदेश वा नीतिको कार्यान्वयन भए नभएको कुराको प्रत्येक तीन महिना र आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनामा अनुगमन गरी त्यस्तो अनुगमनको प्रतिवेदन वित्तीय जानकारी इकाईमा पेश गर्ने जिम्मेवारी सो संस्था प्रमुखको हुनेछ र यससँग सम्बन्धित संक्षिप्त विवरण त्यस्तो संस्था वा कार्यालयको वार्षिक प्रतिवेदनमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

१०. विवरण पठाउने पद्धति:

- (१) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले वित्तीय जानकारी इकाईलाई दिनु पर्ने सीमा भन्दा बढी रकमको कारोवारको सूचना तथा विवरण अनुसूची-२ र शंकास्पद कारोवारको सूचना तथा विवरण अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा कार्यान्वयन अधिकृत मार्फत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (२) कार्यान्वयन अधिकृतले शंकास्पद वा अन्य कारोवारलाई पत्र वा फ्याक्स, ईमेल जस्ता विद्युतीय संचार माध्यमबाट वित्तीय जानकारी इकाईलाई प्रदान गर्न सक्नेछ । फ्याक्स, ईमेल जस्ता माध्यमबाट जानकारी प्रदान गरिएको भएमा तत्काल अन्य माध्यमबाट सोको पुष्टी गर्नु पर्नेछ ।
- (३) वित्तीय जानकारी इकाईलाई दिइएको विवरणमा कुनै कुरा छूट भएमा वा त्यस्तो कारोवार गर्दाका समयमा सम्बन्धित व्यक्तिले पेश गरेको विवरण वा जानकारी

भन्दा फरक विवरण वा जानकारी पछि प्राप्त भएमा सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाले सोको जानकारी वित्तीय जानकारी इकाईलाई तुरुन्त दिनु पर्नेछ ।

११. आन्तरिक निर्देशिका:

- (१) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, नियम तथा यस निर्देशनको अधीनमा रही बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सम्पत्ति शुद्धिकरण निवारण सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशिका बनाई लागू गरी सोको प्रतिलिपी सहितको जानकारी वित्तीय जानकारी इकाईलाई पठाउनु पर्नेछ । यस्तो निर्देशिकामा आफ्नो ग्राहकको पहिचान सम्बन्धी कार्यविधि, ग्राहक स्वीकार प्रक्रिया, ग्राहकको परिचय गर्ने प्रक्रिया, ग्राहकको कारोवारको अनुगमन प्रक्रिया र जोखिम व्यवस्थापन प्रक्रिया जस्ता विषय समेत उल्लेख हुनु पर्नेछ ।
- (२) बैंक तथा वित्तीय संस्थाले ग्राहक पहिचानका सम्बन्धमा आफ्नो व्यवसायसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाले तय गरेका मार्ग निर्देशनहरु समेत प्रयोग गर्न सक्नेछन् र यसरी तय गरेका मार्ग निर्देशनहरु लागू गर्दा सोको जानकारी तथा मार्ग निर्देशनको एक प्रति वित्तीय जानकारी इकाईलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१२. जानकारी तथा तालिम:

बैंक तथा वित्तीय संस्थाले सम्पत्ति शुद्धिकरण तथा आतङ्ककारी गतिविधीमा हुने लगानी नियन्त्रण गर्न आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण कुराहरुको आन्तरिक व्यवस्थापन गर्ने तथा सो कार्यका लागि आफ्ना कर्मचारीहरुलाई आवश्यक तालिम एवं जानकारीको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

१३. अनुगमन तथा नियमन:

- (१) वित्तीय जानकारी इकाईले सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनि लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन तथा सो अन्तर्गत जारी भएको नियम, विनियम, निर्देशन वा आदेश बमोजिम गर्नु पर्ने कार्यहरु गरे नगरेको सम्बन्धमा समय समयमा अनुगमन गर्न गराउनु सक्नेछ ।

- (२) उप-दफा १ बमोजिम अनुगमन गर्दा गराउदा आवश्यक सम्पूर्ण सहयोग गर्नु गराउनु सम्बन्धित बैंक वा वित्तीय संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

१४. गोप्यता भङ्ग गर्न नहुने:

बैंक तथा वित्तीय संस्था वा सोको कुनै पनि कर्मचारी, पदाधिकारी वा प्रतिनिधिले वित्तीय जानकारी इकाईलाई प्रदान गरेको सूचना, जानकारी, अनुसन्धान तथा तहकिकातको सिलसिलामा वा आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा ज्ञात हुन आएको कुनै पनि तथ्य वा दाखिला भएको कुनै लिखतको गोप्यता प्रचलित कानूनले बाध्य गरेको अवस्थामा बाहेक अन्य अवस्थामा भङ्ग गर्न वा ग्राहक लगायत अन्य कोही कसैलाई कुनै पनि तरिकाबाट जानकारी दिनु हुदैन ।

१५. जरिवाना र कारवाही:

- (१) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनि लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन तथा सो अन्तर्गत जारी भएको नियम, विनियम, निर्देशन वा आदेश बमोजिम तोकिएको समयमा जानकारी वित्तीय जानकारी इकाईलाई उपलब्ध नगराउने बैंक वा वित्तीय संस्थालाई उक्त ऐन बमोजिम वित्तीय जानकारी इकाईले जरिवाना गर्न सक्नेछ ।
- (२) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरीङ्ग) निवारण ऐन तथा सो अन्तर्गत जारी नियम, विनियम, निर्देशन वा आदेशको उल्लंघन गर्नेलाई सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउण्डरीङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

अनुसूची - १

ग्राहक परिचय सम्बन्धी प्रक्रिया

१. बैंक तथा वित्तीय संस्थाले कारोवारको सन्दर्भमा ग्राहकको प्रकृति हेरी देहाय बमोजिमको सूचना तथा कागजातहरु लिनु पर्नेछ । साथै, आवश्यक परेमा ग्राहकसँग व्यक्तिगत अन्तरवार्ता समेत लिनु पर्नेछ ।

(अ) खातावाला ग्राहकको सम्बन्धमा

(क) व्यक्तिगत खाता

- (१) स्पष्ट नाम, थर
- (२) पिता वा पतिको नाम
- (३) स्थायी ठेगाना (ठेगाना प्रमाणित गर्ने आवश्यक कागजात हुनुपर्ने । त्यस्ता कागजातहरुमा नागरिकताको प्रमाणपत्र, राहदानी, पानी तथा बिजुलीको बिल, आवश्यक परेमा सम्बन्धित बैंक कर्मचारीले स्थलगत भ्रमण गरी तयार गरेको नक्सा, मतदाता परिचयपत्र, लालपूर्जा आदि)
- (४) अस्थायी ठेगाना
- (५) जन्म मिति
- (६) टेलिफोन नम्बर (भएमा उल्लेख गर्ने)
- (७) नागरिकता/पासपोर्ट (नम्बर र विवरण समेत)
- (८) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको संस्थामा काम गर्ने कर्मचारी भए परिचयपत्रको छवी चित्र
- (९) फोटो
- (१०) अन्य आवश्यक कागजातहरु (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(ख) साभेदारी वा व्यक्तिगत फर्मको खाता

- (१) फर्मको नाम
- (२) ठेगाना
- (३) टेलिफोन/मोवाइल नम्बर (भएमा उल्लेख गर्ने)
- (४) साभेदार सबैको नाम र तीनको ठेगाना (फोन नं. सहित)
- (५) साभेदारको फोटो
- (६) फर्म रजिष्ट्रेशनको प्रमाणपत्र
- (७) फर्मका साभेदार बीच भएको कबुलियतनामा
- (८) साभेदार फर्म भए आर्थिक तथा प्रशासनिक कारोवार गर्ने सम्बन्धमा दिएको अख्तियारनामा
- (९) अन्य आवश्यक कागजातहरु (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(ग) कम्पनीको खाता

- (१) कम्पनीको नाम
- (२) केन्द्रीय कार्यालय रहेको स्थान
- (३) पुरा ठेगाना (टेलिफोन, फ्याक्स समेत)
- (४) संस्थापना र गठन सम्बन्धी प्रमाणपत्र तथा व्यवशायिक कारोवार गर्ने इजाजतपत्र, कम्पनीको प्रबन्धपत्र र नियमावली
- (५) सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको नाम र ठेगाना (भएमा फोन नम्बर समेत उल्लेख गर्ने)
- (६) सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको फोटो
- (७) खाता खोल्ने र खाता सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालक समितिले गरेको निर्णय र अख्तियारी
- (८) सञ्चालक समितिले कार्यकारी प्रमुख र अन्य अधिकृत कर्मचारीलाई आर्थिक कारोवारको सम्बन्धमा प्रदान गरेको अख्तियारी
- (९) अन्य आवश्यक कागजातहरु (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(घ) क्लब/गैरसरकारी संघ संस्थाको खाता

- (१) क्लब तथा गैरसरकारी संघ संस्थाको नाम
- (२) ठेगाना
- (३) संस्था दर्ता प्रमाणपत्र
- (४) विधान
- (५) कार्य समितिको नाम र ठेगाना (भएमा फोन नम्बर समेत उल्लेख गर्ने)
- (६) टेलिफोन नम्बर
- (७) खाता खोल्ने सम्बन्धी कार्य समितिको निर्णय
- (८) क्लब वा गैरसरकारी संस्थाको सञ्चालक/कार्यकारी समितिका पदाधिकारीहरुको फोटो
- (९) खाता सञ्चालन तथा आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अख्तियारी
- (१०) अन्य आवश्यक कागजातहरु (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(ङ) सहकारी संस्थाको खाता

- (१) संस्थाको नाम
- (२) ठेगाना
- (३) फोन नं. (भएमा उल्लेख गर्ने)
- (४) संस्थाको विनियम
- (५) सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको नाम र ठेगाना (भएमा फोन नम्बर समेत उल्लेख गर्ने)
- (६) सञ्चालक समितिका सदस्यहरुको फोटो
- (७) संस्था दर्ता सम्बन्धी प्रमाणपत्र

- (द) खाता खोल्ने सम्बन्धी बोर्डको निर्णय र आर्थिक कारोवार गर्ने सम्बन्धी अख्तियारी
- (९) अन्य आवश्यक कागजातहरू (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (च) सार्वजनिक गुठी वा निजी गुठीको खाता
- (१) नाम
- (२) ठेगाना
- (३) फोन नं. (भएमा उल्लेख गर्ने)
- (४) विधान
- (५) गुठी स्थापना सम्बन्धी भएको कबुलियतनामा
- (६) गुठी संचालकको नाम र ठेगाना
- (७) गुठी संचालकको फोटो
- (८) गुठी स्थापना सम्बन्धी प्रमाणपत्र
- (९) सञ्चालक/व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूको नाम र ठेगाना
- (१०) खाता खोल्ने सम्बन्धी सञ्चालक/व्यवस्थापन समितिको निर्णय र आर्थिक कारोवार सम्बन्धी अख्तियारी
- (११) अन्य आवश्यक कागजातहरू (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (छ) स्कूल, क्याम्पस वा अन्य शैक्षिक संस्थाहरूको खाता
- (१) स्कूल वा क्याम्पसको नाम
- (२) ठेगाना
- (३) विधान वा प्रबन्धपत्र र नियमावली
- (४) संस्था स्वीकृतिको प्रमाणपत्र
- (५) स्कूल वा क्याम्पसको प्रमुख पदाधिकारीको नाम, थर, ठेगाना, फोन नं. र फोटो
- (६) सञ्चालक/व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूको नाम र ठेगाना (भएमा फोन नम्बर समेत उल्लेख गर्ने)
- (७) सञ्चालक/व्यवस्थापन समितिका खाता खोल्ने सम्बन्धी गरेको निर्णय र आर्थिक कारोवार सम्बन्धी दिएको अख्तियारी
- (८) अन्य आवश्यक कागजातहरू (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (ज) अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको खाता
- (१) संस्थाको नाम
- (२) ठेगाना
- (३) सामाजिक सेवा राष्ट्रिय समन्वय परिषद् र संस्था बीच कुनै सम्झौता भएको भए सम्झौताको प्रतिलिपी
- (४) श्री ५ को सरकारसँग कुनै सम्झौता भएको भए सो सम्झौता
- (५) सम्बन्धित देश वा सो देशको राजदूतावासको सिफारिश पत्र

- (६) संस्थाको विधान
  - (७) संस्थाको दुई प्रमुख पदाधिकारी तथा संचालकको नाम, थर, ठेगाना, फोन नं. र फोटो र ठेगाना प्रमाणित गर्ने कागजातहरू
  - (८) नेपालस्थित सो संस्थाका तर्फकाट नियुक्त भएको प्रतिनिधि वा प्रमुखको नाम, थर, फोटो सहित ठेगाना प्रमाणित हुने कागजात
  - (९) संस्थाले खाता खोल्न दिएको अख्तियारी र आर्थिक कारोवार गर्न दिएको अख्तियारी
  - (१०) अन्य आवश्यक कागजात (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (भ) विदेशी व्यक्तिको खाता**
- (१) स्पष्ट नाम, थर, ठेगाना
  - (२) पिता वा पतिको नाम
  - (३) म्याद ननाघेको भिसाको प्रतिलिपी
  - (४) पासपोर्टको प्रतिलिपी
  - (५) कार्यरत संस्थाको सिफारिश पत्र (कर्मचारी भए)
  - (६) नेपालको ठेगाना वा सम्पर्क स्थान
  - (७) अन्य आवश्यक कागजातहरू (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (ज) विदेशी कम्पनीको खाता**
- (१) विदेशी कम्पनी दर्ता भएको कागजात
  - (२) कम्पनीको प्रबन्धपत्र, नियमावली
  - (३) वैदेशिक कम्पनीले खाता खोल्न दिएको अख्तियारी तथा कारोवार गर्न दिएको अख्तियारी
  - (४) रजिष्टर्ड ठेगाना/व्यापारिक ठेगाना प्रमाणित गर्ने कागजात
  - (५) वैदेशिक कम्पनीको प्रमुख दुई पदाधिकारीहरूको नाम, थर, ठेगाना, फोटो, फोन नं. सहित व्यक्तिगत विवरण र ठेगाना प्रमाणित हुने कागजात
  - (६) नेपालको ठेगाना, सम्पर्क स्थान वा सम्पर्क व्यक्ति
  - (७) अन्य आवश्यक कागजात (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)
- (ट) कूटनैतिक नियोग/राजदुतावासको खाता**
- (१) नियोग/राजदुतावासको पत्र
  - (२) खाता सञ्चालन सम्बन्धी अख्तियारी
  - (३) खाता सञ्चालकको नाम, थर, ठेगाना, फोटो तथा ठेगाना प्रमाणित हुने कागजात
  - (४) अन्य आवश्यक कागजात (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(ठ) **गैर आवासीय नेपालीको खाता**

- (१) स्पष्ट नाम, थर, ठेगाना
- (२) पिता वा पतिको नाम
- (३) आय स्रोत खुल्ने कागजातहरू
- (४) रोजगारदाता संस्थासँगको सम्झौतापत्र/नियुक्तीपत्र
- (५) पासपोर्टको प्रतिलिपी
- (६) नेपालको ठेगाना वा सम्पर्क स्थान
- (७) अन्य आवश्यक कागजातहरू (बैंक/वित्तीय संस्था स्वयंले तोक्न सक्ने)

(आ) **खाता नभएका अन्य ग्राहकको सम्बन्धमा**

विप्रेषणको माध्यमबाट अन्य स्थानमा रकमान्तर गर्न अनुरोध गर्ने ग्राहक तथा विप्रेषणबाट आएको रकम भुक्तानी पाउँ भनी अनुरोध गर्ने ग्राहकको हकमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाले त्यस्ता ग्राहकको सही पहिचान गरी तीनको नाम र ठेगाना खोजेको समयमा फेला पार्न सक्ने गरी सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

अनुसूचि -३

Suspicious Transaction Report (STR) Form
for Banks and Financial Institutions

A. Reporting Institution :

1. Name of the Institution/Branch:

B. Details of Customer :

1. 1. Name of the account holder/s/customer:

2. Address:

3. Profession(if applicable):

4. Nationality(if applicable):

5. Other account(s) number (if any):

6. Other business (if nay):

7. Father/Mother's name (if applicable):

8. Date of birth/establishment:

C. Account/Transaction Details

1 Account Number/Transaction:

2. Nature of the account/transaction*:
(Current/savings/loan/other, pls. specify)

3. Nature of ownership: (Individual/proprietorship
/partnership/company/other, pls. specify)

4. Date of opening/transaction:

5. Other account(s) number/transaction
(if any):

6. Amount:

7. Others:

*Cash/Transfer/Clearing/TT/etc. Add paper if necessary

D. Reasons for considering the transaction(s) as unusual/suspicious?

- a. Identity of clients
b. Activity in account
c. Background of client
d. Multiple accounts
e. Nature of transaction
f. Value of transaction
g. Other reason (Pls. Specify)

(Mention summary of suspicion and consequence of events)

E. Suspicious Activity Information

Summary characterization of suspicious activity:

- a. Corruption/Gratuity   e. False statement   h. Structuring
b. Cheque fraud   f. E or wire frauds (debit/credit
or other card)   i. Mysterious Disappearance/behavior
c. Tax evasion   g. Identity Theft   j. Counterfeit instrument
d. Loan fraud   h. Terrorist Financing   k. Misuse of Position or Self

F. Has the suspicious transaction/activity had a material impact on or otherwise affected the financial soundness of the bank/ft?

Yes No

G. Has the bank/FI taken any action in this context? If yes, give details.

Signature (Compliance Officer or authorized officer) :

Name :

Date:

Phone :

Email:

Fax:

